

YHDESSÄ KOTOUTUMISTA EDISTÄMÄSSÄ

Kirkkopalvelut ry:n maahanmuuttajatyö vuosina 2015 – 2019. Kooste nuorten maahanmuuttajien palvelukokemuksista ja kotoutumisen edistymisestä.

Kirkkopalvelut ry järjesti nuorille maahanmuuttajille vastaanottovaiheen tuettua asumista ja koulutusta vuosina 2015 – 2016 ja edelleen kotoutumisvaiheen asumis- ja koulutuspalveluja vuoden 2017 loppuun saakka. Vuosina 2018 – 2019 nuorten kotoutumisen tukemista jatkettiin hanketyönä, jonka keskiössä oli tukihenkilötoiminnan kehittäminen ja koordinointi.

Nuoret turvapaikanhakijat kansanopistossa (Nutukka) -koulutus ja tuettu asuminen alkoi Kirkkopalvelujen ylläpitämällä *Seurakuntaopiston* kampuksilla Pieksämäellä, Järvenpäässä ja Ruokolahdella marraskuussa 2015. Kirkkopalvelut ry solmi tuolloin *Maahanmuuttoviraston* kanssa sopimuksen palvelujen järjestämisestä alaikäisinä yksin maahan tulleille, 16-17 – vuotiaille nuorille.

Mainituille paikkakunnille perustettiin 25 nuoren ympärivuorokautisesti toimivat tuetun asumisen yksiköt. Nutukka-toimintamallin mukaisesta koulutuksesta vastasi kullakin paikkakunnalla kaksi opettajaa ja tuetun asumisen palveluista kahdeksan ohjaajaa. Sosiaalityön järjestämisestä vastasivat paikalliset ryhmäkodit. Pääasiallisena yhteistyökumppanina oli *SOS-lapsikyläsäätiö*.

NUTUKKA: Nuoret turvapaikanhakijat kansanopistossa -koulutus kehitettiin ja pilotoitiin vuosina 2006 – 2007 Turun kristillisessä opistossa, Viittakiven opistossa ja Seurakuntaopistossa sekä Turun ja Perniön vastaanottokeskuksissa monipuolistamaan ja vahvistamaan nuorille maahanmuuttajille suunnattua koulutustarjontaa.

Syksyllä 2016 siirryttiin vaiheittain varsinaiseen kotouttavaan työhön yhteistyössä ELY-keskusten ja kuntapaikkoja myöntäneiden paikkakuntien kanssa. Ruokolahdella toiminta päättyi syksyllä 2016, mutta Pieksämäellä ja Järvenpäässä KOTO-asuntolat jatkoivat vastaanottovaiheessa aloitettua työtä nuorten täysi-ikäistymiseen eli vuoden 2017 loppuun saakka.

KOTO-asuntola oli kotoutuslain mukainen muu asuinyksikkö, jossa oli saatavilla ympärivuorokautinen ohjaus ja tuki. Nuorten opiskelu jatkui Seurakuntaopistolla muun muassa valmentavassa koulutuksessa ja aikuisten perusopetuksessa. Kaikkiaan tuetun asumisen ja koulutuksen piirissä eri paikkakunnilla oli vuosina 2015-2017 pitkälti toistasataa nuorta.

Vuosina 2018 ja 2019 nuorten kotoutumisen tukemista jatkettiin työ- ja elinkeinoministeriön myöntämällä järjestöavustuksella yhteistyössä järvenpääläisen *Setlementti Louhela ry:n* ja *SPR:n Kaakkois-Suomen piirin* kanssa.

Tuu mukaan -hankkeet toimivat Pieksämäellä, Järvenpäässä ja Ruokolahti-Imatran seudulla loppuvuoteen 2019 saakka. Kahden hankekauden aikana nuorten kotoutumista ja osallisuutta edistettiin tukihenkilö- ja harrastustoiminnan avulla sekä luomalla mahdollisuuksia vapaaehtoistyöhön. Hanketoiminnan piirissä oli eri paikkakunnilla useita kymmeniä aikanaan yksin maahan tulleita nuoria maahanmuuttajia.

Kyselytutkimus kotoutumisen kokemuksista

Kirkkopalvelut selvitti edellä kuvattujen palvelujen piirissä olleiden nuorten maahanmuuttajien kokemuksia saamastaan tuesta ja kotoutumisensa edistymisestä loppuvuodesta 2019. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 36 nuorta eri puolilta Suomea. Samassa yhteydessä kerättiin palautetta myös Nutukka- ja KOTO- asuntoloissa työskennelleiltä ohjaajilta, Seurakuntaopiston opettajilta sekä kuntien edustajilta. Näitä vastauksia saatiin yhteensä 13.

Kysely toteutettiin lomakekyselynä, johon oli mahdollisuus vastata myös sähköisesti. Pieksämäellä, Järvenpäässä ja Imatralla nuorille järjestettiin tilaisuuksia, joissa heillä oli mahdollisuus osallistua kyselyyn. Osa nuorista haastateltiin. Nuorten tavoittamiseen osallistui kuntien kotoutumispalveluista vastaavia viranomaisia ja heidän kanssaan työskennelleitä kolmannen sektorin toimijoita.

Vastaajia: 36 (kaikki miehiä)

Pääkansallisuudet: Afganistan ja Syyria

Ikä kyselyhetkellä: 18 – 22 vuotta

Asuinmaakunta: Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Järvenpää, Pirkanmaa, Pohjois-Karjala, Uusimaa

Kyselyn pääasialliset tulokset

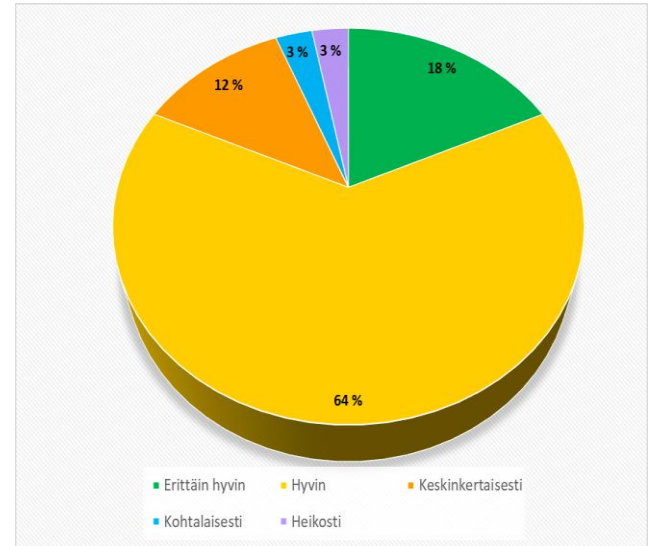
Kaikki kyselyyn vastanneet nuoret maahanmuuttajat olivat kyselyhetkellä joko eri asteisissa koulutuksissa (29) tai työssä (7), mikä on merkittävää heidän yhteiskuntaan kiinnittymisensä kannalta.

Valtaosalla nuorista oli myös tulevaisuuden suunnitelmia ja haaveita opiskeluun ja työelämään liittyen. Nuoret näkivät, että ahkeruudella ja omatoimisuudella on merkitystä oman tulevaisuuden rakentamisessa.

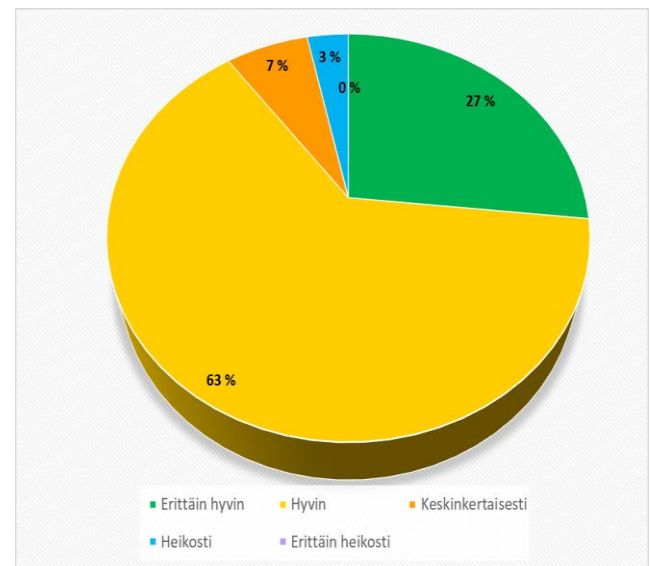
Kotoutumisen kannalta tärkeimpinä asioina nuoret toivat esille suomen kielen oppimisen, turvallisen asuinympäristön sekä suomalaisten ystävien ja kavereiden löytämisen.

Nuoret arvioivat Seurakuntaopistolla saamansa opetuksen hyväksi. Opettajien ja ohjaajien vaikutusta nuoret pitivät merkityksellisenä.

KUVIO 1: Opin mielestäni suomen kieltä Seurakuntaopistolla (N=33)

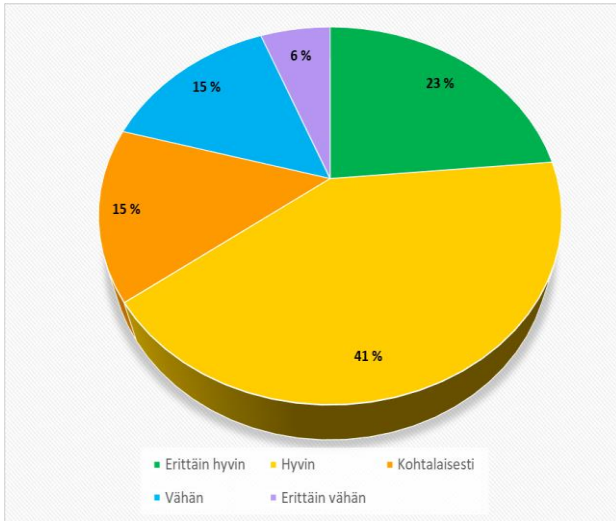

KUVIO 2: KOTO-asuntolassa sain apua ja ohjausta henkilökunnalta (N=30)

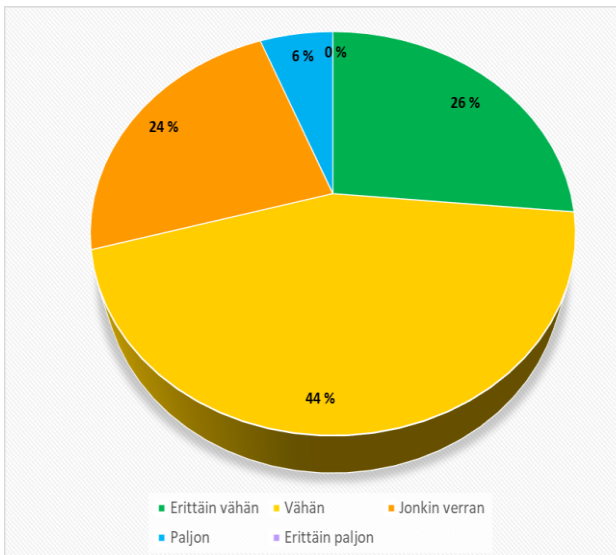
Puolet vastaajista (N=33) oli sitä mieltä, että heidän kotoutumisensa oli edistynyt hyvin ja reilu kolmannes kertoi sen sujuneen jopa erittäin hyvin. Suurimmalla osalla oli suomalaisia ystäviä ja kavereita ja riittävästi tekemistä arjessa ja vapaa-ajalla.

KUVIO 3: Minulla on suomalaisia ystäviä ja kavereita tällä hetkellä (N=34)

Kaiken kaikkiaan kyselyyn vastanneet nuoret olivat varsin tyytyväisiä tämän hetkiseen tilanteeseensa. Nykyinen asuinympäristö koettiin pääosin turvalliseksi, mutta myös rasismia kerrottiin esiintyvän.

KUVIO 4: Asuinpaikkakunnallani esiintyy rasismia (N=34)

Työntekijöiden kokemuksia

Samassa yhteydessä toteutettiin erillinen palautekysely Nutukka- ja KOTO-asuntolavaiheessa nuorten kanssa työskennelleille opettajille ja ohjaajille.

Henkilöstökyselyyn saatiin yhteensä 11 vastausta. Viranomaiskyselyyn vastasi vain kaksi vastaajaa – nämä vastaukset on suljettu tarkastelun ulkopuolelle.

Yli puolet ohjaus- ja opetushenkilöstöstä oli sitä mieltä, että nuorten saamat palvelut vastasivat erittäin hyvin heidän sen hetkistä palvelutarvettaan. Tiivis asumisen ja suomen kielen sekä suomalaisen kulttuurin opiskelun yhdistelmä heti alusta alkaen loi turvaa ja säännöllisen rytmin nuorille. Yhteistyö asuntolan ja opetushenkilöstön välillä koettiin toimivaksi.

Nuorten luottamus saavutettiin melko pian ja nuorten motivaatio opiskeluun ja oman tulevaisuuden rakentamiseen heräsi varhain. Vastaajat toivat esille yhteisöllisyyden ja työntekijöiden välillä vallinneen hyvän yhteishengen merkityksen työssä onnistumiselle.

Haasteitakin oli. Nuorten vaihteleva psyykinen vointi ja traumaattiset kokemukset vaikuttivat yhteisön arkeen. Työntekijät kokivat, että heillä ei ollut aina riittävästi keinoja tukea nuoria näissä ongelmissa. Nuorilla oli myös hyvin erilaiset lähtökohdat esimerkiksi kouluvalmiuksien suhteen.

Turvapaikkaprosessien läpikäyminen nuorten kanssa oli haasteellista ja hidasta ja viivästynyt oleskelulupien saanti lisäsi eriarvoisuuden kokemuksia nuorten parissa.

Vaikka työ oli haasteellista ja vaati lyhyessä ajassa paljon uuden opettelua, se koettiin erityisen antoisana:

”Värikäs, opettavainen ja kokemusrikas ajanjakso! Yhdessä tekeminen ja moniammatillisessa työryhmässä toimiminen oli erittäin antoisaa. Nuoret oppivat omalta osaltaan paljon.”

Lisätiedot: Susanna Pirttiaho, palvelujohtaja, susanna.pirttiaho@valonahyvinvointi.fi